

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل

داده های

پژوهش

این فصل در دو بخش نگاشته شده است. در این بخش اول به ریشه شناسی و علل شکل گیری تعارف در جامعه ی ایران از نگاه پژوهشگران مختلف و بر مبنای رشته تخصصی آنها پرداخته می شود. در ریشه شناسی از افکار متخصصین جامعه شناس و علوم اجتماعی استفاده شده و همچنین ریشه اسلامی با استفاده از آراء بعضی از نظریه پردازان ذکر می شود.

در بخش دوم که مربوط به مطالعات میدانی می باشد پژوهشگر سعی در ذکر تعارفات رایج و مرسوم در میان مردم منطقه ی مورد مطالعه دارد و تلاش می کند تا جنبه هایی از تعارف را که در رفتار آن ها دیده می شود با استفاده از مطالب ذکر شده در فصل سوم شناسایی و بیان نماید و سپس موارد ذکر شده را با توجه به یافته های پژوهش تحلیل و بررسی نماید.

۴-۲- تحلیل و تفسیر پدیده های تعارف

در فصل گذشته سوم نویسنده پدیده های تعارف در فرهنگ ایرانی را در شش زمینه شرح داد. اینک در اینجا فصل چهارم نویسنده پدیده های تعارف را که در ابتدا شرح داده بود. مورد تحلیل و تفسیر قرار خواهد داد نویسنده سعی خواهد کرد پدیده های تعارف را بر اساس موضوعات زیر مورد تحلیل و بررسی قرار دهد.

۱- تعارف بعنوان ارتباط اجتماعی

۲- تعارف بعنوان مقام اجتماعی

۳- تعارف بعنوان ارزش اجتماعی

۴- تعارف بعنوان کارکرد اجتماعی

۴-۲-۱- تعارف به عنوان ارتباط اجتماعی

اول از همه تعارف ایرانی به شکل ارتباط اجتماعی شرح داده می‌شود در فصل سوم نویسنده ابتدا تعارف در برخوردها را شرح داده در برخوردها تعارف یک نقش اساسی را بعنوان ارتباط اجتماعی بازی می‌کند. مردم ایرانی در برخوردها از طریق تعارف با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند. به عبارت دیگر ارتباط ایرانی بدون تعارف هرگز آغاز نمی‌شود.

الف: برخوردهای مکالمه تلفنی

همانطور که توضیح داده شد هنگام مکالمه تلفنی در تعارف برخوردها، مخاطب و سخن‌گر قبل از گفتگو درباره موضوع یا پیام اصلی ابتدا عبارت تعارف آمیز به یکدیگر می‌گویند. اگر مخاطب پاسخ‌گر هیچگونه جمله تعارف آمیزی به یکدیگر نگویند و مستقیماً در مورد موضوع یا پیام اصلی به صحبت پردازند جو یا حالات مکالمه بین آنها ممکن است بیگانه و غیر مودبانه باشد و ممکن است یک ارتباط خوب بین آنها برقرار نگردد. تقریباً در تمام موارد البته به استثناء مورد اضطراری مردم ایران ابتدا در برخوردها از تعارف استفاده می‌کنند و سپس درباره موضوع یا پیام اصلی به گفتگو می‌پردازند هنگام مطرح کردن موضوع یا پیام برای یکدیگر آنها ابتدا به یکدیگر تعارف می‌کنند. در واقع تعارف در برخوردها اولین مرحله یک ارتباط خوب بین مردم ایران می‌باشد.

حتی در خیابان وقتی دو نفر ایرانی به طور اتفاقی به یکدیگر می‌رسند. آنها ابتدا با یکدیگر تعارف می‌کنند و سپس درباره موضوع یا پیام که دارند صحبت می‌کنند. در این وضعیت تقریباً بدون استفاده از تعارف در برخوردها گفتگو کردن به طور مستقیم در مورد موضوع یا پیام غیر ممکن می‌باشد.

ب: دعوت / مهمان نوازی

همانطور که تعارف در دعوت شرح داده شده این نوع تعارف به اصطلاح به مهمان نوازی مربوط می‌شود. در این زمینه تعارف یک نقش فوق العاده را در ارتباط اجتماعی با بیگانگان و خارجیان بازی می‌کند.

نویسنده در فصل سوم نمونه‌ای را ذکر کرده آنرا در ایران تجربه کرده بود. نویسنده بارها برای شام دعوت شده است. خیلی از کشورهای خارجی چنین رسمی را ندارند. در واقع مهمان نوازی ایرانی برای بیگانگان (مسافران) یا خارجیان بسیار متمایز است. بنابراین تعارف در دعوت یک ارتباط برای بیگانگان (مسافرانی) می‌باشد. بویژه برای خارجیان آن به صورت یک ارتباط میان فرهنگی غیر عادی در می‌آید. با بیگانگان (مسافران) یا خارجیان بوسیله تعارف در دعوت ارتباط برقرار می‌گردد به عبارت دیگر تعارف در دعوت بصورت یک زبان دیگر برای خارجیان در می‌آید.

ج- عبارت بفرمایید

عبارت بفرمایید عبارت کلیدی تعارف در ارتباط اجتماعی می‌باشد. همانطور که قبلاً شرح داده شد معنی بفرمایید در موقعیت‌ها یا مضمون‌های مختلف متفاوت می‌باشد. این عبارت در زبان فارسی کلمه بسیار متداول و جامع می‌باشد.

ویلیام. او پیمان (william o. Beean) خاطر نشان می‌کند که این عبارت بوسیله یک شخص مورد استفاده قرار می‌گیرد تا یک عمل رابه عهده یک شخص دیگر قرار دهد و استفاده از این عبارت بخصوص برای عمل یک دعوت بسیار مفید می‌باشد.^۱

همانطور که تعارف پذیرایی توضیح داده شد. وقتی چند دوست در مقابل در آپارتمان می‌ایستند آنها با استفاده از عبارت شما بفرمایید به یکدیگر تعارف می‌کنند شما ابتدا اول وارد شوید در این موقعیت عبارت بفرمایید به معنی تعارف به یک شخص دیگر است که اول وارد آپارتمان شود یک وضعیت دیگر این است که وقتی که چای و میوه صرف می‌شود. عبارت بفرمایید نیز بیان می‌گردد در این موقعیت بفرمایید یعنی لطفاً چای و میوه میل کنید.

بنابراین عبارت بفرمایید برای دعوت کردن واقعی شخصی به نشستن خوردن چای و غذا خوردن و غیره مورد استفاده قرار می‌گیرد.

پیمان علاوه بر این خاطر نشان می‌کند که یک پاسخ مناسبی به بفرمایید همیشه باید به عمل پنهانی جوابگو باشد یعنی با انجام عمل موافق باشد و یا آنرا رد کند. بنابراین یک پاسخ مناسب به بفرمایید از طرف شخص می‌تواند نشستن، خوردن یک لیوان چای صحبت کردن یا وارد شدن از یک دریا امتناع از انجام هر یک از این کارها یا هر عمل پنهانی دیگر باشد.^۲ رابطه بین عبارت بفرمایید و عمل پنهانی هنر حیرت آور ارتباط ایرانی را نشان می‌دهد این نوع ارتباط اجتماعی فوق العاده است.

ه. افراد نزدیک / غیر نزدیک

18: William o. Beeman. Lengoage.stetvs andpower iN Iran
19: Beeman/ Ibid/ /P.175

تعارف یک کلیدی برای درک سیستم ارتباط در جامعه ایرانی می‌باشد. اختلاف سیستم ارتباطی مورد استفاده برای افراد نزدیک در مقابل افراد غیر نزدیک بوضوح مشخص می‌باشد این بطور کاملاً واضح در این واقعیت نمایان است که شخص در رابطه با افراد نزدیک از تعارف استفاده نمی‌کند در حالیکه شخص اشکال رمزی احترام آمیز را بعنوان انتقال دهنده پیام اصلی تعبیر می‌کند یا تعبیر کند.^۳ تعارف جریان کامل خود را در تشریفات می‌یابد که در زبان فارسی بعنوان تجلیل کردن و احترام گذاشتن تعریف می‌شود و زمینه‌های برخورد های تشریفاتی رفتار تشریفاتی و تواضع تشریفاتی را برمی‌گیرد.^۴ همانطور که در فوق الذکر توضیح داده شد تعارف در برخوردها تعارف در دعوت که به مهمان نوازی مربوط می‌شوند و تعارف در پذیرایی که در آن عبارت بفرمایید مورد استفاده قرار می‌گیرد همه یک نقش عمده را در ارتباط اجتماعی بازی می‌کنند. بدون این تعارف‌ها، ارتباط اجتماعی ایران هرگز آغاز نمی‌شود در واقع تعارف یک کلید برای درک سیستم ارتباط در جامعه ایران می‌باشد.

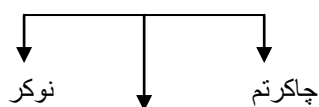
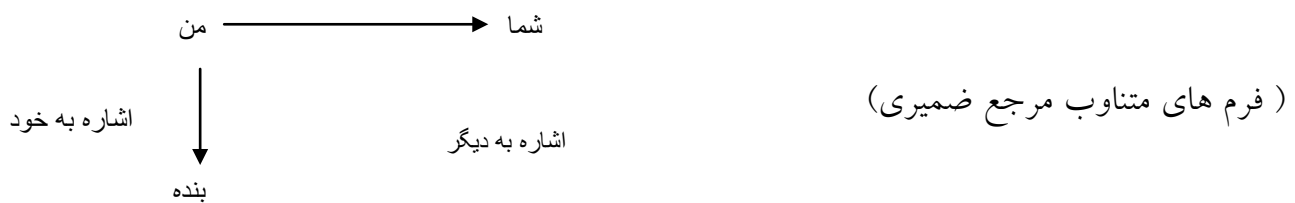
۴-۲-۲- تعارف بعنوان مقام اجتماعی

دوم، تعارف ایرانی مقام اجتماعی تفسیر می‌شود مقام اجتماعی شامل سن، و جنسیت، وضعیت اقتصادی، طبقه اجتماعی شخصی می‌باشد اصطلاحات ویژه تعارف که در فصل سوم شرح داده شده‌اند مقام اجتماعی را به یک طریق ویژه منعکس می‌کنند.

الف- در مورد ضمیر

همانطور که قبلاً شرح داده شد بجای اول شخص مفرد کلمه بنده بعنوان تعارف به طور رایج مورد

استفاده قرار می‌گیرد. پیمان فرم های متناوب مرجع ضمیری را به ترتیب زیر خاطر نشان می‌کند.^۵

در بررسی شکل فوق توجه کنید که اشاره به خود از حد متوسط «من» تا فرم هایی نظیر «نثاربنده»^۶

چاکر» یا «نوکر» یا حتی (جان نثاری و اشاره به شخص دیگری که حضور دارد از ضمیر دوم

شخص نرمال «شما» تا «جنابعالی» یا «حضرت عالی» تغییر می‌کند فرم های دیگر عبارتند از «سرکار»

که اصولاً برای خانم‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد.^۶ این عبارتها نه تنها عامل پایین آوردن خود و

بالا بردن دیگران را منعکس می‌کنند بلکه مقام های اجتماعی بالا و پایین را نیز نشان می‌دهند.

در زمینه ضمیر دوم شخص دکتر محمدرضا باطنی یک مطالعه عالی را انجام داده است.^۷

22: BeemaN, Ibid/ P.147

23: BeemaN/ Ibid.P.146

24: I bid/ D. 145

اول از همه خاطر نشان می‌کند که در زبان فارسی برای اشاره به مخاطب مفرد ما بسته به نوع رابطه اجتماعی، ضمیر جمع یا مفرد به کار می‌رود. از اینرو انتخاب ضمیر یکی از شاخص‌های مهم برای نشان دادن رابطه اجتماعی دو طرف گفتگو است وقتی دو طرف خودمانی باشند ضمیر مفرد به کار می‌رود ولی وقتی رابطه آنها خود همانی نباشد ضمیر جمع به کار گرفته می‌شود.^۸

اما او بعلاوه خاطر نشان می‌کند که انتخاب ضمیر در عمل از این بسیار پیچیده‌تر است و ر این زمینه به تفاوت‌های زیادی بین افراد، گروه‌ها، طبقات، شهرنشینان ماده نشینان و غیره برمی‌خوریم که در آخرین تحلیل همه منعکس کننده تفاوت در نگرش اجتماعی آنها است.^۹

او سپس پیشنهاد می‌کند که انتخاب ضمیر دوم شخص به چگونگی ترکیب دو مؤلفه اجتماعی - روانی بستگی دارد که یکی را «تفوق» و دیگری را «یگانگی» می‌نامند تفوق یک فرد در مقابل فرد دیگر ممکن است به علت اختلاف سنی، دانش، ثروت، مقام اجتماعی، حرفه، جنسیت یا عوامل دیگر و یا تلفیق از اینها باشد احساسی یگانگی ممکن است به خاطر یکسان بودن خصوصیات چون سن، حرفه، تحصیلات، خلیات و یا به خاطر عشق، تماس، زناشویی یا عوامل دیگر یا تلفیقی از اینها باشد در اینجا باید به دو نکته توجه داشت. یکی اینکه مولفه‌های تفوق و یگانگی هر کدام دو قطبی هستند، در یک سو تفوق «برتری» و در سوی دیگر پایین تر قرار می‌گیرد و نیز در یک سوی یگانگی نزدیکی و در سوی دیگر «دوری» واقع می‌شود. نکته دوم اینکه این مولفه به میزان زیادی جنبه روانی دارند و یعنی نباید انتظار داشت که شکل‌گیری آنها در افراد مختلف الزاماً یکسان باشد.^{۱۰}

^۸: باطنی همان کتاب ص ۲۰۹

^۹: همان کتاب ص ۲۱۰

^{۱۰}: باطن همان کتاب ص ۲۱۰

او جدول در صفحه بعد تنظیم کرده است که این جدول از دیدگاه گوینده ترسیم شده است. علامت‌های + و - د رمور مؤلفه تفوق به ترتیب یعنی برتر و پایین تر و در مورد مؤلفه یگانگی به ترتیب یعنی نزدیک و دور می‌باشد. علامت \pm یعنی مؤلفه مزبور خنثی است و نقش ندارد. پیکان در ستون کاربرد ضمیر دو طرفه است، ضمیری که گوینده به کار می‌برد در پایین و ضمیری که به او خطاب می‌شود در بالاتر قرار گرفته است.^{۱۱}

شماره رابطه	کاربرد ضمیر	تفوق	یگانگی
۱	شما ↑	+	-
	تو ↓		
۲	شما ↑	+	+
	تو ↓		
۳	تو ↑	\pm	+
	تو ↓		
۴	شما ↑	\pm	-
	شما ↓		

در این رابطه نوع اول گیرنده از مخاطب خود برتر است و هیچ نوع احساسی یگانگی با او نمی‌کند. علاوه بر این مایل است این نگرش را در گفتار خود نیز منعکس کند و انتظار دارد مخاطب او تیز تفوق او را بشناسد و فاصله خود را با او حفظ کند در این نوع رابطه گوینده مخاطب زیر دست

^{۱۱}: همان کتاب ص ۲۱۱

خود را «تو» صدا می‌کند ولی مخاطب در پاسخ به او «شما» می‌گوید این رابطه‌ای است که بین فرمانده و سرباز مابین ارباب و نوکر، این کارفرما و عمله بین رئیس و مستخدم و امثال آن وجود دارد.^{۱۲}

در رابطه نوع دوم اختلاف سطح همچنان بین گوینده و مخاطب وجود دارد و هر دو نیز از این فاصله اجتماعی باخبرند ولی گیرنده سعی می‌کند این اختلاف سطحی را نادیده بگیرد و وانمود می‌کند که با مخاطب خود رابطه یگانگی دارد و می‌خواهد تفوق خود را تحت الشعاع این احساس قرار دهد ولی مخاطب جرأت نمی‌کند که فاصله اجتماعی موجود را نادیده بگیرد و هنوز احساس قرار دهد ولی مخاطب جرأت نمی‌کند که فاصله اجتماعی موجود را نادیده بگیرد و هنوز احساس یگانگی واقعی نمی‌کند. در این نوع رابطه گوینده به مخاطب «تو» می‌گوید ولی مخاطب او را همچنان «شما» صدا می‌زند. اختلاف این رابطه با نوع اول در این است که در اینجا شرایط زبانی و غیر زبانی گواه بر نوعی صمیمیت از طرف گوینده است، رئیس بلند پایه‌ای را مجسم کنید که دستش را برادرانه روی شانه کارمندش می‌گذارد و می‌گوید دلم می‌خواهد تو این کار را تا ظهر تمام کنی و او جواب می‌دهد چشم قربان به شما قول می‌دهم.^{۱۳}

در رابطه نوع سوم با اختلاف سطح اجتماعی موجود نیست و یا اگر باشد نقش آن تحت تأثیر احساس یگانگی بین گوینده و مخاطب خنثی شده است. در این رابطه هر دو طرف یکدیگر را «تو» خطاب می‌کنند که موارد آن بسیار فراوان است، مانند زن و شوهر همکاران نزدیک و امثال آن.^{۱۴}

^{۱۲}: باطنی همان کتاب ص ۲۱۱

^{۱۳}: همان کتاب ص ۲۱۲

^{۱۴}: باطنی همان کتاب ص ۲۱۲

در رابطه نوع چهارم ممکن است اختلاف سطح اجتماعی موجود باشد یا نباشد ولی احساس نزدیکی به اندازه کافی وجود ندارد از اینور دو طرف یکدیگر را «شما» خطاب می‌کنند این روال گفتار را در عرف زبان فارسی محترمانه یا مؤدبانه می‌گویند.^{۱۵}

همانطور که در بالا گفته دکتر باطنی به وضوح رابطه اجتماعی را در زمینه کاربرد ضمیر دوم شخص نشان می‌دهد. او بطور ویژه از دو مولفه اجتماعی روانی استفاده می‌کند. و نه تنها عوامل اجتماعی بلکه عوامل روانی را نیز در این زمینه مشاهده می‌کند.

ب: در مورد فعل

همانطور که در فصل دوم شرح داده شد. یازده فصل نرمال به اصطلاح ویژه تعارف آمیز پیدا کرده‌اند. در این زمینه پیمان مطالعات تحلیل جامعی را ارائه می‌دهد.

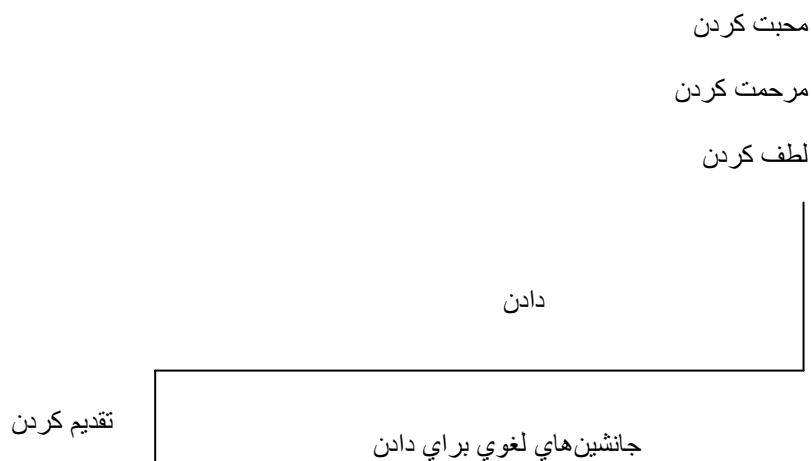
او خاطر نشان می‌کند که فعل «دادن» متوسط‌ترین فرم است و یک فعل ریشه فارسی می‌باشد آن بطور متقابل در مقام‌های برابر اجتماعی یا در مضمون‌هایی مورد همچنین معنی ادبی دادن فرم «تقدیم کردن» می‌باشد اما با اشاره به مقام پایین‌تر شخص در مقابل شخصی مخاطب برای اشاره به دیگران خواه حاضر باشد یا غایب) شخص برای نشان دادن مقام بالاتر مخاطب در مقابل سخن گوازد لطف کردن «مرحمت کردن» یا «محبت کردن» استفاده می‌کند. این فرم‌ها از نظر ادبی به معنی «دادن» می‌باشد اما اشارت ضمن مقام اجتماعی متفاوت در ریشه فرم‌ها منعکس می‌کردند. بررسی معنی ادبی ریشه‌های عربی دلائل کمی را بدست می‌دهد که تصور کنیم آنها به طور دلخواه و قرار

^{۱۵}: همان کتاب

دادی انتخاب شده‌اند ترجمه ادبی تقدیم در زبان عربی به معنای offering لطف به معنای favovr

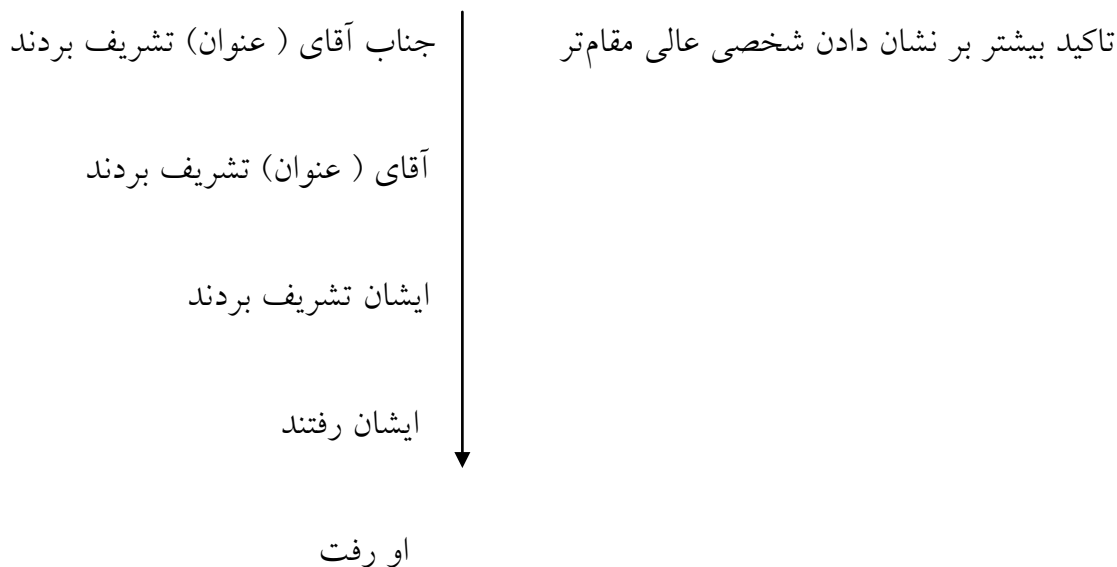
مرحمت به معنای induvlgenci و محبت به معنای kIndees می‌باشد اینها در شکل زیر نشان

داده شده‌اند.^{۱۶}

او همچنین خاطر نشان می‌کند که در زبان فارسی تمایز مفرد جمع نقش عمده‌ای را به عنوان نشان دهنده مقام اجتماعی بازرسی می‌کند. بعلاوه او نشان می‌دهد که بزرگترین احترام وسیله استفاده نکردن مطلق از ضمیر و در عوض اشاره به شخص بوسیله عنوان و اسم نشان داده می‌شود بنابراین

یک سلسله از اشارت برقرار می‌گردد که می‌تواند در شکل زیر برای عبارت ساده او رفت نشان داده شود.^{۱۷}

(تفاوت مقام در اشاره به سوم شخص برای عبارت او رفت)

همانطور که به روشنی در مطالعات تحلیل دکتر باطنی و پیمان نشان داده شده است عبارت‌های ویژه در زبان فارسی مقام اجتماعی در جامعه ایران را نشان می‌دهد این عبارت‌ها رابطه اجتماعی - روانی را در رانندگی اجتماعی ایران درگیری می‌کنند. در واقع تعارف ایرانی نقش عمده‌ای در مقام اجتماعی بازرسی می‌کنند.

۴-۲-۳- تعارف به عنوان ارزش اجتماعی

سوم: تعارف ایرانی بعنوان ارزشی اجتماعی تفسیر می‌گردد. ارزش اجتماعی نقش عمده‌ای را در فرهنگ شخصی بازی می‌کند. آرتو اس وبر (Arthors.Reber)

خاطر نشان می‌کند که ارزش اجتماعی یک اصل معنوی و عمومی در مورد الگوهای رفتار در یک فرهنگ یا یک جامعه خاص که از طریق فرآیند جامع‌پذیری اعضا آن جامعه آنها ارزش بسیار می‌گذارند.^{۱۸}

بنابراین ارزش‌های اجتماعی هر فرهنگ را ترکیب می‌کند و به متمایز شدن آن از فرهنگ‌های دیگر کمک می‌کند.

الف- تعارف در دعوت

همانطور که در مورد تعارف در دعوت گفته شد در این نوع تعارف به مهمان نوازی مربوط می‌شود در واقع تعارف ایرانی در دعوت اولین مرحله در مهمان نوازی می‌باشد همانطور که در فصل دوم درباره مهمان نوازی توضیح داده شد مهمان نوازی یکی از بزرگترین ارزش‌های اجتماعی در فرهنگ ایران می‌باشد بویژه مهمان نوازی برای بیگانگان (مسافران) یا خارجیان بسیار متفاوت و متمایز است. بنابراین تعارف در دعوت قسمتی از ارزش اجتماعی مهمان نوازی می‌باشد در واقع تعارف در دعوت یک نقش عمده را در ارزش اجتماعی مهمان‌نواز بازی می‌کند.

ب: تعارف در رانندگی

³⁵: Arthvrs. Reber vahve Dicotioneryof Psychology Tehran: Ente sharat- Roshd 1989.P.Alo

دکتر حشمت‌الله طیبی نیز ارزش‌های اجتماعی را بقرار زیر شرح می‌دهد:
از نظر جامعه‌شناسی ارزش‌ها اجتماعی به آن دسته از واقعیت و اموری اطلاق می‌گردد که نیاز مادی و معنوی افراد جامعه را برآورده می‌سازد و از آنجا که هر جامعه سنن و آداب و رسوم و مقتضیات اجتماعی متفاوت است ارزش‌های اجتماعی که نیز ریشه و پایه رفتار و کردار وجدانی و عقلی افراد جامعه‌اند بر حسب نیاز فرهنگی و اخلاقی جوامع نبی می‌باشند.
دکتر حشمت‌الله طیبی مبادی اصول و جامعه‌شناسی: تهران: اسلامیر، ۱۳۷۰ ص ۱۵۵

بعلاوه تعارف در رانندگی ارزش اجتماعی ایران را خیلی بیشتر منعکس می‌کند همانطور که در مورد تعارف در رانندگی گفته شد وضعیت رانندگی بویژه اینجا در ایلام ترسناک است از نقطه نظر ارزشهای اجتماعی در فرهنگ ژاپن همانطور که ایران شناسی ژاپنی پرفسور کامیوکا می‌گوید رانندگی ایرانی بسیار خطرناک است به عبارت دیگر در مورد رانندگی در ایران قاعده‌ای وجود ندارد. با وجود اینکه بعضی از به آن بی‌نظمی در رانندگی می‌گویند نویسنده دو نوع قاعده را دارد رانندگی ایرانی خاطر نشان کرده است یکی قانون رانندگی کتبی است به نظر می‌رسد که بسیاری از رانندگان ایرانی این قوانین رانندگی را به طور دقیق رعایت نمی‌کنند اما بسیاری از رانندگان تعارف در رانندگی را که در فصل دوم توضیح داده شد بکار می‌گیرند آنها مثل ما رانندگی می‌کنند.

یکی از اصولی که در تعارف در رانندگی بکار گرفته می‌شود این است که اگر راننده‌ای اول جلو برود می‌تواند به جلوتر حرکت کردن ادامه بدهد بنابراین اولی اول است. این نوع قانون غیرکتبی است اما این نوع قانون در ذهن ایرانی‌ها به عنوان تعارف در رانندگی نوشته شده است. در این زمینه تعارف نقش عمده‌ای را به عنوان ارزش اجتماعی بازی می‌کند بسیار از رانندگان ایرانی این نوع ویژه از قانون را که تعارف و نیز ارزش اجتماعی می‌باشد می‌پذیرند. ارزش اجتماعی هرگز این نوع تعارف را نمی‌پذیرند اما ارزش اجتماعی ایران این نوع تعارف را می‌پذیرند

ج- در رابطه با ارزش‌های اجتماعی دیگر

همانطور که قبلاً توضیح داده شد تعارف در رانندگی یک نقش عمده را به عنوان ارزش اجتماعی بازی می‌کند. بعلاوه نویسنده در اینجا خاطر نشان می‌کند که تعارف ایرانی ارزش‌های اجتماعی دیگر ایرانی را منعکس می‌سازد. در زمینه تعارف در برخوردها نه تنها خود شخص بلکه تمام اعضا خانواده شخص را نیز در برمی‌گیرد این نشان می‌دهد که خانواده در جامعه ایرانی بسیار مهم می‌باشد همانطور که ویلبر (willber) به وضوح خاطر نشان کرده است در طول قرن‌ها جامعه ایران قوم متمایل به خانواده باقی مانده است و زندگی فرد در اطراف خانواده خود، خویشاوندان خود و به طور مکرر در اطراف چند دوست خود می‌گذرد^{۱۹}

در واقع خانواده در جامعه ایرانی بسیار مهم و حیاتی می‌باشد بدون خانواده ما نمی‌توانیم خصوصیات فرهنگ ایرانی را درک کنیم خانواده همچنین یکی از بزرگترین ارزش‌های اجتماعی در جامعه ایرانی می‌باشد تعارف ایرانی به ارزش اجتماعی مربوط می‌باشد و آنها را منعکس می‌سازد.

در زمینه تعارف در برخوردها از عبارت‌های اسلامی بسیار مورد استفاده قرار می‌گیرند این نوع تاثیرات اسلامی نشان می‌دهد که اسلام بخش مهمی در فرهنگ ایران شده است^{۲۰}. بدون اسلام مانند خانواده ما نمی‌توانیم خصوصیات فرهنگ ایران را درک نماییم اسلام نیز یک ارزش اجتماعی

¹⁹ : willber, Ivan past an dpve sent pp.120-10

^{۲۰} - درباره اسلام در ایران مطالعات زیاد انجام شده و کتاب‌های بسیار منتشر شده است یک تأکید عمده این است که اسلام در ایران طریق ویژه‌ای را توسعه داده است که اسلام شیعه نامیده می‌شود. این نمونه‌ش اخصی از ایران شدن یا ایرانی کردن می‌باشد ویلبر در کتاب IRan: pastand present خاطر نشان می‌کند شیعه در ایران بدلیل اشارات ضمنی ملی گرایانه که ایرانی‌ها را از عرب‌ها متمایز می‌سازد بسیار محبوبیت یافته است (ص ۸۲)

^{۲۱} : درباره اسلام در ایران مطالعات زیاد انجام شده و کتاب‌های بسیار منتشر شده است یک تأکید عمده این است که اسلام در ایران طریق ویژه‌ای را توسعه داده است که اسلام شیعه نامیده می‌شود. این نمونه شاخص از ایران شدن یا ایرانی کردن می‌باشند. ویلبر در کتاب IRan:Pastand present خاطر نشان می‌کند شیعه در ایران بدلیل اشارات ضمنی ملی گرایانه که ایرانی‌ها را از عرب‌ها متمایز می‌سازد بسیار محبوبیت یافته است.

بزرگ دیگر در جامعه ایران می باشد. تعارف ایرانی واقعا به این نوع ارزش اجتماعی یعنی اسلام مربوط می شود و آنرا منعکس می سازد در این بخش نویسنده تعارف ایرانی را بعنوان ارزش اجتماعی شرح داده است.

مخصوصا تعارف در برخوردها بسیار با ارزشهای اجتماعی دیگر ایرانی از قبیل مهمان نوازی خانواده و اسلام در ارتباط می باشد تعارف در رانندگی نیز ارزش اجتماعی ایرانی را به طریقی ویژه منعکس می سازد.

۴-۲-۴ تعارف به عنوان کارکرد اجتماعی:

نهایتا تعارف ایرانی بعنوان کارکرد اجتماعی تفسیر می شود و همانطور که آنتونیو گیدنز بوضوح خاطر نشان کرده است مطالعه کارکرد یک شیوه عمل یا نهاد اجتماعی عبارت است از تحلیل سهمی که آن شیوه عمل یا نهاد اجتماعی عبارت است از تحلیل سهمی که آن شیوه عمل یا نهاد در دوام جامعه به طور کلی دارد.^{۲۲} به اصطلاح دیدگاه کارکرد گرا اهمیت مطالعه یک فرهنگ را بعنوان یک ساخت یکپارچه که در آن هر جزء به کل یک کمک کارکرد می کند. مورد تاکید قرار می دهد.^{۲۳}

در این بخش نویسنده سعی خواهد کرد تا تعارف ایرانی را از نظر دیدگاه کارکردگرا توضیح بدهد

الف- رابطه هر تعارف

اول از همه نویسنده خاطر نشان خواهد کرد که هر تعارف ایرانی به تعارف دیگری مربوط می گردد و یک کمک کارکردی به کل فرهنگ ایران می نماید همانطور که درباره برخوردها دعوت و پذیرای

²² : Anthony Giddens. sociology
²⁴: Gerald Broce

گفته شد هر تعارف به تعارف دیگر مربوط می‌گردد. ابتدا تعارف در برخوردها در زندگی روزمره رخ می‌دهد. سپس بعضی اوقات در جریان تصادف در برخوردها یک تصادف در دعوت دیگر ممکن است رخ دهد در ابتدا کارکرد تعارف در برخوردها نه تنها احوال پرسی از مخاطب می‌باشد بلکه زمینه دعوت را نیز مهیا می‌سازد تعارف در دعوت و پذیرایی نیز به یکدیگر مربوط می‌شود همانطور که قبلا توضیح داده شد. تعارف در دعوت و پذیرایی به مهمان نوازی مربوط می‌شود که یکی از بزرگترین ارزشهای اجتماعی ایران می‌باشد به عبارت دیگر این نوع تعارف ها به مهمان نوازی کمک کرده مهمان نوازی در جامعه ایران بسیار مهم و حیاتی می‌باشد بنابراین به کارکرد تعارف در دعوت و پذیرایی به جامعه ایران و فرهنگ ایران از طریق رسم اجتماعی یعنی مهمان نوازی بسیار کمک می‌کنند.

ب) تعارف در هدیه دادن

همانطور که در مورد تعارف در هدیه توضیح داده شود

مغازه های گل فروشی و شیرینی‌فروشی زیادی در ایران وجود دارد وجود این همه مغازه گل فروشی و شیرینی‌فروشی به مردم کمک می‌کنند تا وقتی به منزل شخصی دیگری دعوت می‌شوند رسم تعارف در هدیه دادن به جا آورند.

در این جا کارکرد تعارف در هدیه دادن عمیقا به وجود گل فروشی ها و شیرینی فروشی ها زیاد مربوط می‌شود اگر رسم تعارف در هدیه دادن وجود نداشته باشد تعداد بیشمار گل فروشی ها و شیرینی فروشها ممکن است مغازه‌ها کاهش یابد بنابراین کار تعارف در هدیه دادن به حفظ یکی،

یکی ساخت‌های اجتماعی ایران که شبکه گل فروشی‌ها و شیرینی فروشی‌ها می‌باشند کمک می‌کند در واقع تعارف در هدیه دادن کارکرد تعارف در کل جامعه و فرهنگ ایران را منعکس می‌کند.

ج) تعارف در رانندگی

همانطور که قبلاً توضیح داده شد تعارف را در رانندگی ارزش اجتماعی ایران را منعکس می‌کند تنها ارزش اجتماعی ایران می‌تواند تعارف در رانندگی بپذیرد به عبارت دیگر تعارف در رانندگی واقعا در جامعه و فرهنگ ایران دارای کارکرد می‌باشد.

بسیاری از رانندگان ایرانی اتومبیل‌های خود را براساس تعارف در رانندگی می‌رانند اگر آنها از تعارف در رانندگی پیروی نکنند وضعیت ترافیک ممکن است تغییر پیدا کند. (ممکن است بدتر شود یا بهتر شود). بنابراین تعارف در رانندگی نیز به یک ساخت اجتماعی دیگر که شبکه‌های ترافیکی در ایران هستند کمک کارکردی می‌نماید.

تعارف در رانندگی یک نقش عمده را به عنوان کارکرد اجتماعی در فرهنگ ایران بازی می‌کند اگر کسی واقعا بخواهد وضعیت ترافیک در ایران را درک کند بسیار مهم است که وی کارکرد تعارف را تصدیق نماید

در این بخش نویسنده تعارف ایرانی را به عنوان کارکرد اجتماعی توضیح داده است. ابتدا هر تعارف به تعارف دیگر مربوط است و کارکرد تعارف دیگر را موجب می‌شود سپس تعارف در هدیه دادن و رانندگی نشان می‌دهد که کارکرد این نوع تعارف ساخت اجتماعی دیگری را از فرهنگ ایران حفظ می‌کند

۴-۳-آداب و رسوم و اعتقادات مردم شهرستان ایلام در فرهنگ تعارف

۴-۳-۱ آداب و رسوم و اعتقادات تعارف از زایمان تا ازدواج :

در زمان گذشته به علت عدم وجود امکانات ارتباطی و همچنین عدم دسترسی به مناطق شهری زایمان در داخل خانه انجام می گرفت و با شروع شدن درد زایمان ، پدر خانواده به دنبال دو ، سه تا از زنهای فامیل یا زنهای همسایه که معمولاً سنی از آنها گذشته است می رفت تا در امر زایمان به زائو کمک کنند و پدر خانواده خودش فوراً یک آتش روشن می کرد و یک دیگ پر از آب روی آن می گذاشت تا جوشیده شود چون بچه ای که به دنیا می آمد بعد از ناف بری فوراً آن را حمام می کردند و بدین طریق به زائو کمک می کردند که یکی از زنها که از لحاظ فامیلی از همه به زائو نزدیکتر بود جلوی زائو را می گرفت و یکی هم پشت زائو را می گرفت و یکی هم پشت زائو را خوب می مالید تا پشتش گرم شود و عرق کند تا بچه زودتر به دنیا بیاید با به دنیا آمدن بچه زنی که در جلوی زائو نشسته ، وسائلی از قبیل تیغ و نخ را از قبل آماده کرده و ناف بچه را می برد و بعد از حمام نوزاد او را قنداق می کند و بچه را نزد پدر خانواده می آوردند تا در گوش وی اذان و اقامه بخواند. با اولین روز تولد بچه پدر خانواده نزد ملا می رفت و برای سلامتی زن و بچه دعا می گرفت که به آن دعا چله بر می گفتند که البته این دعا گرفتن الان هم مرسوم است. در دوران زایمان غذای زائو از کنجد بو داده شده که آن را در هاونگ خوب آرد کرده اند و در داخل روغن حیوانی آب شده می ریزند و کمی شکر به آن می افزایند ، است که به زبان محلی به این غذا طله می گویند و غذای نوزاد هم شیر مادر است. زائو پس از بهبود یافتن به پاس احترام آن زنهایی که در امر زایمان به وی کمک کرده اند هدیه ای برای آنها می فرستد البته هدیه زنی که در جلوی زائو نشسته و ناف